

CİNSEL İSTİSMAR İLE MÜCADELE GÜNÜ

ÖZEL KİTAPÇIĞI



Önemişiyoruz



İÇİNDEKİLER

Önemişiyoruz.....	1
Künye.....	2
Önsöz.....	3
Çocuk Hakları	4
Çocuk İstismarı.....	5
Cinsel İstismarla Mücadele Günü.....	7
İstatistiklerle Çocuk İstismarı.....	8
Türkiye’de Çocuk İstismarı Verileri.....	9
Çocuk İstismarı, Çocuk, Çevre ve Aile.....	11
Yetişkinlerin Yasal Yükümlülükleri.....	14
İstismara Yönelik İpuçları.....	15
Öneriler.....	18
KAYNAKÇA.....	19



ÖNEMSIYORUZ DERNEĞİ

Risk altındaki çocukların ve çevresindeki yetişkinlerin; sosyal, kültürel ve ekonomik alanda nitelikli ve sürdürülebilir gelişimlerini sağlama, psiko-sosyal iyi oluş hallerini destekleme; bu alanlardaki ihtiyaçlarını tespit etme, bu ihtiyaçlara yönelik önleyici çalışmalar tasarlama, eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri düzenleme, bilimsel tabanlı ve destekli araştırma, geliştirme projeler üretme; yerel, ulusal ve uluslararası işbirlikleri geliştirerek çalışmalar yürütme, çözüm geliştirme ve uygulama amacıyla kurulmuştur.

www.onemsiyoruz.org

biz@onemsiyoruz.org

[@onemsiyoruzdernegi](https://www.instagram.com/onemsiyoruzdernegi)



Emekyemez Mah. Abdulsellah Sok. İzsal Han No:1 Kat:6 Oda:67
Karaköy/ Beyoğlu/ İstanbul

PROJE KÜNYESİ

İmtiyaz Sahibi
Önemişiyoruz Derneği

Editör
Hatice Hilal Saçar

Yazarlar

Sosyal Hizmet Öğrencisi Emrecan Ziya Yılmaz

Uzman Psikolojik Danışman Hatice Hilal Saçar

Destek Verenler
Psikosoyal Destek Komitesi
Melike Çorlak
Sevim Kahraman

Grafik Tasarım
Hatice Hilal Saçar

ÖNSÖZ

Çocukların buldukları dönem itibari ile birçok hak ve özgürlüklere sahip olmaları gerekirken, maalesef belki yüzyıllardır devam eden hak ihlallerinin günümüzde de artarak devam ettiğine şahit oluyoruz. Önemsiyoruz olarak risk altındaki çocuklar başta olmak üzere çocukların haklarına erişimleri konusunda çalışmalarımızı yürütürken, bu kitapçıkta da bazı kavramsal noktalara ışık tutup cinsel istismar noktasındaki bilgilendirmeyi arttırmak temel amacımız. Kitapçık içerisinde çocuk haklarının neden var olduğu, cinsel istismarın ne demek olduğu, cinsel istismarın genellikle hangi gruplarda görüldüğü, cinsel istismarı çoğunlukla kimlerin yaptığı, araştırma sonuçları ve önerilere yer verilmiştir. Kitapçığın tüm yetişkinlere faydalı olmasını umuyoruz.

Bu bilgiler ışığında ebeveyn, bakım veren ve çocukların çevresindeki yetişkinlerin bilgilenebilmesini; bilgilendirme sonucunda gerekli önlemleri alabilmesini, önlemler neticesinde görülen istatistiklerin olumlu yönde değişebilmesini ve cinsel istismara maruz kalan çocukların gerekli sosyal ve psikolojik desteğe ulaşabilmesini ümit ediyoruz.

Önemsiyoruz Ekibi

Çocuk Hakları

- Birleşmiş Milletler Tarafından 1989 yılında kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesine göre, özel yaş büyütme durumları olmadığı sürece her kişi çocuk olarak kabul edilmektedir ve yalnızca çocuk olmasından kaynaklı bazı haklara sahiptir.
- Bu haklar aynı zamanda temel insan haklarının başlangıcı olarak kabul edilmekle beraber diğer bir yandan da çocuklara özel olarak ayrılan haklar da bulunmaktadır.
- Çocuklara bazı hakların verilme nedenlerinin başında çocukların bulunduğu yaş ve yapı itibariyle bir yetiştikten farklı olarak kendini korumakta zorlanması, dış tehlike unsurlarına karşı daha açık bir yapıda bulunması ve gelişiminde yaşayacağı herhangi bir olumsuz olay ve olguların çocuğun gelişimini tamamlayamamasına hatta riske atmasına sebep olabilmektedir.
- Bu noktada sözleşmeye taraf devletlerin bahsi geçen sorumluluğu yalnızca ailelere ve/veya çocuğa bakım veren kişilere yüklemesi olanaksız hale gelmektedir (UNICEF, 2007, s. 67).
- Bahsi geçen riskler doğrultusunda yapılan araştırmalar bize göstermektedir ki, çocukların herhangi bir yetiştikten farklı olarak mevcut risk faktörlerinden etkilenmesi daha olası bir haldedir (Beyazıt, 2015). Bu risklerin başında ise çocuğun ihmali ve istismarı gelmektedir.

Çocuk İstismarı

- Dokgöz ve ark. (2018) cinsel istismarı şöyle tanımlamaktadır: “Psikososyal gelişimini tamamlamamış çocuğun bir yetişkin tarafından cinsel stimulasyon (uyarım) için kullanılmasıdır.” (Kar & Dokgöz, 2018, s. 9). Bu tanıma ek olarak bilinmelidir ki çocuğun cinsel istismarı yalnızca çocuğun psikososyal gelişimini tamamlayıp tamamlamasına bağlı kalınmaksızın gerçekleşen bir olaydır. Burada “stimulasyon (uyarım)” bizim için önemli bir kavramdır.
- Çocuk istismarı kavramı bağlamında düşünecek olursak, istismar failleri tarafından çocuğun burada bir uyarıcı olarak görülmesi söz konusudur. Fail, cinsel dürtülerini harekete geçirmek adına çocuğu bir uyarıcı olarak kabul eder ve tatmin duygusunu elde etmek adına çocuğu bir araç olarak kullanır. Bu durumda kimi zaman kişi çocuğu bir birey ya da canlı olarak görmekten öte onu cinsel dürtülerini harekete geçirici nesne olarak görebilmektedir (Polat, 2015, s. 61).
- Saptanması en zor istismar çeşitlerinden biri olan cinsel istismar, etkilerinin çocuk üzerinde kısa ve uzun dönemli olarak görülen bir yapısı mevcuttur.

Çocuk İstismarı

- Cinsel istismarın gerçekleşmesi için fiziksel temas şart değildir. Yetişkinin kendi cinsel organını teşhir etmesi veya aynı durumu çocuğa yaptırmaması veyahut çocuğa sözlü bir şekilde cinsel söylemlerde bulunması dahi cinsel istismar olarak adlandırılabilir (Kar & Dokgöz, 2018, s. 9).
- Yapılan araştırmalar sonucunda çeşitli sebeplerden ötürü – utanma, suçluluk duygusu, yargılanma çekincesi, vb– en gizli kalan istismar tiplerinin başında gelen cinsel istismar vakalarında genelleme yapmak zor olsa da yine de ortak noktaları olan birkaç değişkene değinmekte fayda olabilir.
- Öncelikle bilinmelidir ki, cinsel istismar yanı başımızdadır. Her yaş gurubundan çocuk, cinsel istismara uğrasa da genel olarak yapılan bildirimler doğrultusunda 8–11 yaş arası daha yaygın olarak görülmektedir (Dokgöz H, Bilgin NG., Kar H. ve ark. (2008)'dan akt. Kar & Dokgöz, 2018, s. 9).

**Cinsel İstismar
Yanıbaşımızda**

Cinsel İstismarla Mücadele Günü

- 2010 yılında SHÇEK ve UNICEF'in birlikte yürütmüş olduğu raporda yer alan Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre, çocuğun fiziksel veya psikolojik sağlığını ve gelişimini olumsuz yönde etkileyen bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar çocuk istismarı olarak kabul edilmektedir (UNICEF, 2010, s. 7). Bu tanımı bizlere istismarın ne olduğunu anlamak adına daha açık bir yol göstermektedir.
- Yukarıda DSÖ'nün tanımında da yer verdiğimiz gibi istismar kavramı çocuğun sağlığına, hayatına, gelişimine, güvenine ve daha birçok noktadaki değerlerine doğrudan veya dolaylı olarak zarar vermektir. Çocuğun ihmali ise çocuğa bakım veren tarafından çocuğun her türlü ihtiyacının karşılanmaması ya da yeterli karşılanmaması olarak tanımlanabilir. Bu durum çocuğun fiziksel ve psikolojik sağlığını etkileyerek çocuğa zarar verebilir (Yüzgüldü, 2021, s. 3).
- 2009 yılından bu yana ise dünya genelinde çocuklara yönelik yaşanan cinsel istismara dikkat çekme amacıyla 4 Mart gününü "Cinsel İstismar ile Mücadele Günü" olarak kabul edilmesine karar verilmiştir. Bu karar bizlere göstermiştir ki çocuk istismarı evrensel bir sorun haline gelmekte ve gün geçtikçe daha vahim tablolar karşımıza çıkmaktadır.

İstatistiklerle Çocuk İstismarı

- “ABD Sağlık ve İnsan Hakları Servisi her yıl 60.000 çocuğun cinsel istismara uğradığını bildirmektedir.
- Dünyada, kız çocuklarının yaklaşık %25'i, oğlan çocuklarının %9'u çocukluk çağında cinsel istismara maruz kalmaktadır.” (Administration for Children & Families. Child Maltreatment (2010)'dan ve Gilbert R, Widom CS, Browne K, et al. Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries'den akt. Kar & Dokgöz, 2018, s. 9)
- Birçok ülke genelinde yürütülen bir araştırma sonucunda ise çocukluk dönemi cinsel istismarı kadınlar için %7–36, erkekler için %3–29 olarak bildirilmiş ve kadın cinsiyetin 1.5–3 kat daha fazla istismara uğradığı tespit edilmiştir (Finkelhor D. (1994)'den akt. Dönmez ve ark., 2014, s. 45).

Türkiye’de Çocuk İstismarı Verileri

- Türkiye için bakıldığında karşımıza farklı araştırmalar çıkmaktadır. Bunlardan bir tanesi Ocak 2008– Haziran 2013 yılları arasında İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları polikliniğine adli rapor düzenlenmesi amacıyla gönderilen cinsel istismara uğramış 0–18 yaşları arasındaki 215 çocuğun olgusu ile çalışılmış olan Dönmez ve ark. (2014) kaleme almış olduğu araştırmadır.
- Araştırmanın sonucuna göre olguların %40,5'inde birden fazla cinsel istismara maruz kalındığını, %10,2' sinin ise birden çok cinsel istismar failinin olduğunu belirtmişlerdir (Dönmez ve ark., 2014, s. 45).
- Yine bir başka araştırmaya göre yaş aralığının yaklaşık olarak 2 ila 18 yaş arasında değiştiğini, araştırmanın örneklemini oluşturan olguların %75'inin kız olduğu %25'inin ise oğlan olduğu görülmüştür (Sertdemir ve ark., 2020, s. 29).
- Bu ve buna benzer araştırmaların genelinde ise çarpıcı bir şekilde istismara sebep olan failerin büyük bir çoğunluğunu istismar mağdurlarının ailesinden, akrabalarından ya da tanıdığı kişilerden kaynaklandığı gözlemlenmiştir. Bu sebeptir ki, yaşanan istismarın ortaya çıkması bir hayli zorlaşmıştır. Çünkü ailelerin genelinin çevreleri tarafından duyulmasını istemediklerini ya da failerin mağdurlara yaşattığı baskılar sonucunda çocukların yaşadığı krizi dile getirmekte zorlandıkları saptanmıştır (Dönmez ve ark., 2014; Gencer, Özbek, Özyurt, & Kavurma, 2016; Sertdemir ve ark., 2020).

Çarpıcı bir şekilde istismara sebep olan faillerin büyük bir çoğunluğunu istismar mağdurlarının ailesinden, akrabalarından ya da tanıdığı kişilerden kaynaklandığı gözlemlenmiştir.

Türkiye’de Çocuk İstismarı Verileri

- Bu tarama bizlere çocukların yaşadıkları istismarın boyutlarının ne denli ciddi boyutlara ulaştığını hatta ve hatta bilinenin ötesinde daha nice çocuğun istismar mağduru olduğunu gözler önüne sermektedir. Sırf ailelerin kendilerine sosyal dışlanma, vb. durumların yaşatılmasından çekindikleri için çocukları susturmaya çalıştıkları, olayların üstünü örtmeye çalıştıkları, yalnızca ailelerin değil aynı zamanda olayın faili olan kişilerin çocuk üzerinde kurduğu baskının ve korku duygusuyla susturmaya çalışmalarının çocuklar üzerinde ciddi sorunlara yol açtığı yapılan araştırmalarca ortaya konulmuş olup yaşanan istismar dışında çocuklara uygulanan şiddet, korku ve tehdit unsurlarının çocuklar üzerinde ciddi travmalara ve psikolojik sorunlara yol açtığı görülmektedir (Dönmez ve ark., 2014, s. 46).
- Dönmez ve ark. (2014) olguların %81,9’unda olay sonrası gelişen psikolojik rahatsızlıkların ortaya çıktığını bu rahatsızlıklardan %25,6’sının akut stres bozukluğu, %33’ü travma sonrası stres bozukluğu %25,1’inde major depresif bozukluk, %2,8’inde ise davranım bozukluğu tespit edildiği belirtmiştir.

Çocuk İstismarı, Çocuk, Çevre ve Aile

- DSÖ (2014)'nün istismar tanımında dikkat edilmesi gereken bir nokta bulunmaktadır.
- “İçinde bulunduğu topluma aykırı” ibaresi, yer alan bu tanımda toplumun kişiler üzerinde ve yeni doğanın dahi üzerinde ne kadar etkili olduğuna kanıtlarcasına bahsedilmiştir.
- Çünkü bilinmektedir ki her toplumun kendine ait bir kültürü, örf ve adetleri yer almaktadır.
- Kimi toplumlarda bu bahsedilen kültürler yıllardır süreğen bir şekilde devam ediyor olsa da kimi toplumlarda bu durum parçalanmalarla dağılmaya başlamış hatta dağılmış yapıda bulunabilir.
- Bu noktada dikkat edilmesi gereken konu öyle ya da böyle her insanın belirli kültürel kodlarla çevrilmiş bir topluma doğuyor olmasıdır. Yani dünyaya gelen her insan daha önceden şekillenmiş belli düzenler ve normlarla birlikte var olur. Bu bağlamda çocuklar da gelişimini sürdürürlerken tüm bu kültürel kodlara maruz kalır ve buna göre gelişir.
- Bu bağlamda yola çıkarak UNICEF'in 2010 yılında yapmış olduğu araştırmasının ışığında şiddetin erken yaşta öğrenildiğini, şiddetin şiddet doğurduğunu, şiddetin saygınlık ve statü kazanma aracı olarak görülmesinde bir araç olarak kullanıldığını ve ceza verici yapı olarak yer aldığını belirtmiştir (UNICEF, 2010, s. 10).

Çocuk İstismarı, Çocuk, Çevre ve Aile

- Ailesi ve/veya akrabaları tarafından cinsel istismara uğrayan bir çocuk düşünüldüğünde varılmak istenen nokta bizleri cinsel istismara uğrayan çocuğun kök ailesinin yapısına götürmektedir.
- Yazımızın genelinde bahsettiğimiz gibi istismar eyleyicileri genelleme yapmak çok zor olsa da yapılan araştırmalar sonucunda birkaç ortak değişkene rastlandığı görülmektedir.
- Bunlardan biri olan İbliğlu ve ark (2018) bazı çalışmalarla birlikte anne ve babaların çocuğa karşı genellikle ilgisiz olduğu ve aile içerisinde cinsel içerikli davranışlar olduğundan söz etmektedir.
- Babanın fail olduğu ensest vakalarda genellikle babanın alkol veya madde kullanımının olduğu ya da anti-sosyal kişilik bozukluğu gibi ruhsal rahatsızlıkları bulunabilmektedir (Lanning, 1992, s. 20). Benzer bir yargıyı Sertdemir ve ark. (2020) ailede suç geçmişinin olması ve kötü bir çevrede yaşıyor olması gibi konuları da literatüre eklemişlerdir (Sertdemir ve ark., 2020, s. 31)
- Bahsedilenler doğrultusunda özellikle ensest vakaların bu denli fazla olması istismar vakalarının ortaya çıkışını da bir hayli zorlaştırmaktadır.

Çocuk İstismarı, Çocuk, Çevre ve Aile

- Çocukların ensest eylemlere maruz kalması sonucunda ortaya çıkan birtakım etkiler mevcuttur. Özellikle ebeveynleri tarafından istismar gerçekleştiğinde çocuğun ebeveynlerini kaybetme korkusu yaşaması sebebi ile istismara göz yumması, istismarı dile getirememesi ve buna bağlı olarak süregelen bir istismar döngüsü içerisinde kalması söz konusu olabilmektedir (Brown ve Anderson (1991)'den akt. Oto ve ark., 2018, s. 88).
- Bahsedilenler doğrultusunda özellikle ensest vakaların bu denli fazla olması istismar vakalarının ortaya çıkışını da bir hayli zorlaştırmaktadır.
- Çocukların ensest eylemlere maruz kalması sonucunda ortaya çıkan birtakım etkiler mevcuttur.
- Özellikle ebeveynleri tarafından istismar gerçekleştiğinde çocuğun ebeveynlerini kaybetme korkusu yaşaması sebebi ile istismara göz yumması, istismarı dile getirememesi ve buna bağlı olarak süregelen bir istismar döngüsü içerisinde kalması söz konusu olabilmektedir (Brown ve Anderson (1991)'den akt. Oto ve ark., 2018, s. 88).

İlgisiz bakım veren, alkol ve madde kullanımı, ailede istismarın varlığı istismar ihtimalini arttırıyor.

Yetişkinlerin Yasal Yükümlülükleri

- Bu noktada çocukların içinde bulunduğu durum fark edilip adli makamlara yönlendirilmesi hususu çok dikkat edilmesi gereken ve yaşanan krizin belki de önüne geçebilecek bir durumdur.
- Bahsi geçen konuda özellikle okul rehberlik servislerinin rolü büyük olmakla beraber **TCK md. 279'a göre kamu görevlilerinin suçu bildirme yükümlülüğünün olduğu kanunlarca belirtilmiştir.**
- Kanuna göre kamu görevlisinin suçu bildirmemesi sonucunda altın aydan iki yıla kadar hapis cezası ile hüküm verilebilir.
- Yetişkinlerin durumu bildirmesi bir çocuğun hayatının değişmesini sağlayabilir. Bu sebeple ufacık bir şüphe bile varsa peşine düşülmeli, ilgili yerlere bildirilmelidir.
- Unutmamak gerekir ki bir çocuğun haklarına erişmesini kolaylaştırmak onun hayatını kurtarabilir.

İstismara Yönelik İpuçları

Çocuğun akademik hayatındaki gidişatın değişimi

- Derse katılımın azalması
- Ders odaklanamama
- Ödev yapmak istememe kaçınma
- Okula ve derslere olan ilginin azalması

Çocuğun sosyal ortamındaki değişiklikler ve arkadaşları ile ilişkileri

- Arkadaşları ile iletişimin azalması
- Oyunlara katılmak istememe
- Göz temasından kaçınma

Duygu durumundaki değişimler

- Geçmişe nazaran daha çekimser ya da agresif bir tutum
- Kaygının artması (tırnak yeme, alt ıslatma, sebepsiz yere ağlama)
- Oyunlarında bir saldırgan bulunması ya da istismara dair bilgiler içerecek oyunlar kurgulaması
- (Gencer ve ark., 2016, s. 61; Sertdemir ve ark., 2020, s. 31).

ÖNERİLER

- Çocuğa bebeklikten itibaren hayır diyebilme, özel bölgelerini tanıma ve doğru sağlıklı cinsel sağlık eğitimi aile tarafından verilmelidir. Bu eğitim okullarda da uzmanlarca okul öncesi dönemden itibaren aşamalı bir şekilde detaylandırarak verilmelidir.
- Eğitim verilirken aile de sınırlara dikkat etmeli zorla öpme, izin almadan odasını girme, bezini kamusal alanda değiştirme, üstünü izin almadan ve insanların yanında çıkarma vb. davranışlardan kaçınmalıdır.
- Eğitimler esnasında sır tutma konusunda özellikle değinilmelidir. Çünkü çocuk saklaması gerektiğini düşündüğü olası bir durumla karşılaştığında öğretmenlerini ya da ailesini haberdar edebilmelidir.
- Çocuğun oyunları takip edilmeli, şüphelenilen bir durumda bir oyun terapistinden destek alınmalıdır.
- Cinsel istismar sadece cinsel organlar ile değil bedenın diğer bölgelerine de dokunma, cinsel içerikli görseller gösterme, teşhircilik, kendi bedenine ya da başkasının bedenine dokunmasını istemek halinde gerçekleşebilir. Bu sebeple çocuğun ve çevresindekilerin hangi davranışların cinse istismar olduğu ile ilgili kavram karmaşasını netleştirmek gerekir.

ÖNERİLER

- Çocuğa güvenli internet kullanımı öğretilmeli ve bu ortam sağlanmalıdır.
- Çocuğun okul ortamı, akademik başarısı, sosyal çevresi, fiziksel belirtileri, tuvalete gitme sıklığı, kaygı düzeyi gözlemlenmeli; olası bir şüphede bir uzmandan destek alınmalıdır.
- Yapılan araştırmalarca çocuk istismarında genel yüzdeye bakıldığında çocuğun daha çok tanıdığı kişilerce (Aile, akraba, üvey ebeveynler, komşu, vb) istismara uğradığı anlaşılmıştır. Bu sebeple kişilere nasılsa aileden diye güvenmek, gerekli kontrolleri yapmamak veya özeni göstermemek risk almak olacaktır. Çocuk aileden biri ile birlikte olsa bile güvenli bir alan çocuğa sunulmalıdır.
- Çocuk aile içinde yaşadığı istismar genellikle tek seferlik olarak kalmadığı, uzun sürelerce devam ettiği hatta kimi zaman yılları bulduğu görülmüştür. Bu sebeple şüphelendiğiniz bir andan itibaren süreci takip etmek gerekir.
- Gencer ve ark. (2016) cinsel istismarda yaş büyüdükçe mağdurun istismara karşı koyabileceği öngörülmektedir. Aile içinde küçük yaşlardan itibaren istismara maruz kalması sebebi ile yaş ilerlese de çocuğun karşı koymadığı veya koyamadığı görülmüştür (Gencer ve ark., 2016, s. 61). Bu yüzden böyle bir durum söz konusu olsa çocuk karşı koyar yaşı büyüdü demek yerine durumu anlamaya çalışmak, ihtimalleri değerlendirmek gerekir.

ÖNERİLER

- Yaşanan her istismarın mağdurun üzerinde kısa süreli veya uzun süreli sorunlar bıraktığı araştırmalarca ortaya konulmuştur. Bu sorunların belirtilerini bazı çocuklar daha açık belli edebiliyorken bazıları yaşadığı korku, suçluluk duygusu, sosyal dışlanma gibi tepkilerden kaçındığı için istismarı dile getirememektedir. Bu sebeple çocuğa kabul edildiği, değerli olduğunun hissettirildiği ve duygularına önem verildiği bir ortam sunmak çok kıymetlidir. Çocuk kabul gördüğünü ne kadar hissederse kendisini o kadar rahat açacaktır.
- Yukarıda bahsedilen öneriler belirli bir grup için değil tüm yetişkinler içindir.
- Ancak durumun detaylarını daha iyi bilmeleri açısından ruh sağlığı uzmanlarının, sosyal hizmet uzmanlarının, çocuk gelişimi uzmanlarının, öğretmenlerin ve sosyologların daha dikkatli olabileceği ön görülmektedir.
- Çözümün ilk basamağı olan fark etme oldukça önem taşımaktadır. Özellikle okullardaki rehberlik servisinin çocuğu gün be gün takip etmesi, aile ile iletişim halinde olması ve durumu ihbar etmesi fazlasıyla elzemdir.
- İhbar edilen durumda çocukla muhattap olacak kolluk kuvvetlerinin durumun hassasiyetini göz önünde bulundurması gerekmektedir.
- Çocuğun okulda, karakolda ya da adliyede bir uzman olmaksızın ifadesi alınmamalı, yaşanan travmatik durum defalarca anlattırılmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Beyazıt, U. (2015). Çocuk İstismarı Konusunda Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal, 1(0). <https://doi.org/10.21020/sbfjournal.04578>
- Dönmez, Y. E., Soylu, N., Özcan, Ö. Ö., Yüksel, T., Demir, A. Ç., Bayhan, P. Ç., & Miniksar, D. Y. (2014). Cinsel İstismar Mağduru Çocuk ve Ergen Olgularımızın Sosyodemografik ve Klinik Özellikleri. Turgut Özal Tıp Merkezi Dergisi, 21(1), 44–48. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/totm/issue/13082/157510>
- Gencer, Ö., Özbek, A., Özyurt, G., & Kavurma, C. (2016). Çocuk Ve Ergenlerde Aile Dışı Ve Aile İçi Cinsel İstismar Olgularının Karşılaştırılması. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 17(1), 56–64. <https://doi.org/10.5455/apd.1419190512>
- Kar, H., & Dokgöz, H. (2018). Çocukta Cinsel İstismar. Türkiye Klinikleri Adli Tıp Özel Dergisi, (April), 8–16.
- Lanning, K. V. (1992). Child Molesters: A Behavioral Analysis (Vol. 3).
- Oto, R., İblioğlu, A. O., Atlı, A., & Mustafa, Ö. (2018). Çocukluk Çağı Cinsel İstismar ve Ensest Olgularına Çok Yönlü Bakış. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 10(1), 84–98. <https://doi.org/10.18863/pgy.336520>
- Polat, O. (2015). Tüm Boyutlarıyla Pedofili. Adli Tıp Bülteni, pp. 60–70. <https://doi.org/10.17986/blm.2015110926>
- Sertdemir, M., Kut, B., Demirci, Ş., Akça, Ö. F., Erden, S., Uğuz, F., ... Bilgiç, A. (2020). Konya İlinde Bir Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Kliniğinde Değerlendirilen Adli Olguların Sosyodemografik ve Klinik Özelliklerinin Geriye Dönük İncelenmesi Retrospective. Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health, 27(1), 27–32. <https://doi.org/10.4274/tjcamh.galenos.2020.54264>
- UNICEF. (2007). Çocuk Haklarına Dair Sözleşme Uygulama Kitabı (Ş. Akipek, Ed.).
- UNICEF. (2010). Türkiye’de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması.
- Yüzgüldü, M. A. (2021). Ebeveynlerin Çocuk Yetiştirmeye Yönelik Tutumları ile Çocuk İstismarı ve İhmal Hakkında Bilgi ve Farkındalık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.

Önemişiyoruz

